Bijlage 1 Aanvullende informatie sociaal-medisch beoordelen

1. Stand van zaken mismatch: 2026 en komende jaren

1.1 2026
Als gevolg van de mismatch geldt er sinds een aantal jaar een prioritering van de schaarse capaciteit van sociaal-medische beoordelingen. In die prioritering hebben de WIA-claimbeoordeling en ABA-beoordeling (Wajong, beschut werk en banenafspraak) voorrang boven andere dienstverlening. Deze beoordelingen bepalen of iemand wel of geen recht heeft op een uitkering en zijn om die reden belangrijk met het oog op duidelijkheid voor zieke of arbeidsongeschikte mensen. Voor overige dienstverlening als de ZW, herbeoordelingen en deskundigenoordelen dient UWV de resterende capaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten. In 2025 heeft UWV aangegeven dat de prioritering de afgelopen jaren niet uniform uitgevoerd werd: dat wil zeggen dat er veel regionale verschillen waren en dat er te veel capaciteit ging naar niet-geprioriteerde dienstverlening. In 2026 stuurt UWV daarom strakker op deze prioritering.

In de eerste maanden van het jaar vindt bij UWV een verandering plaats, maar de uitkomsten zijn nog niet zoals UWV in december heeft toegezegd. UWV geeft aan dat het meer tijd kost dan verwacht om veranderingen in de organisatie door te voeren, daarnaast is er nog te veel inzet geweest op niet-geprioriteerde dienstverlening. UWV heeft voor de rest van dit jaar dus een forse opgave.

<u>Geprioriteerde dienstverlening</u>
In het eerste kwartaal van 2026 is er verhoudingsgewijs meer capaciteit ingezet op de WIA- en ABA-beoordeling. Het resultaat: de achterstand bij de ABA-beoordeling neemt af en UWV verwacht in de loop van dit jaar uit te komen op de voor 2026 beoogde doelstelling: geen achterstand bij de ABA-beoordeling. Ondanks een verhoogd aantal afgeronde WIA-claimbeoordelingen, neemt het aantal mensen dat langer dan zes maanden moet wachten nog steeds toe. Eind maart wachtten er meer dan 11 duizend mensen langer dan zes maanden op een beoordeling. Dit terwijl de doelstelling is dat er aan het eind van het jaar niemand zo lang hoeft te wachten. Dit is een zorgelijke constatering, het duurt hierdoor veel te lang voor mensen duidelijkheid krijgen over het recht op een uitkering. Daarnaast onderstreept dit de noodzaak van het voortzetten van de sterkere sturing zodat de prioritering en nieuwe werkwijzen landelijk uniform gaan worden uitgevoerd.

<u>Niet-geprioriteerde dienstverlening</u>
Voor de niet-geprioriteerde dienstverlening heeft UWV dit jaar de doelstelling om de beschikbare capaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten. In het eerste kwartaal is het resultaat wisselend. Wat betreft de ZW is over de huidige uitvoering slechts beperkte informatie beschikbaar, waardoor het niet duidelijk is welke dienstverlening UWV binnen de ZW wel en niet uitvoert. Om de uitvoering en monitoring te verbeteren zou UWV begin 2026 een efficiëntere werkwijze voor de Eerstejaarsziektewetbeoordeling (EZWb) implementeren. Het uitgangspunt hierbij is dat UWV alleen EZWB's uitvoert waarbij na screening de verwachting is dat de cliënt meer dan 65 procent van het maatmanloon kan verdienen, waardoor de uitkering stopt. Dat is nog niet gebeurd. Ik heb UWV daarop aangesproken. UWV heeft daarop toegezegd werk te maken van een zo spoedig mogelijke implementatie. Ook voor (ex-)werknemers van eigenrisicodragers lukt het UWV al lange tijd niet om voldoende EZWb's uit te voeren. Daarom hebben UWV en het Platform Private Uitvoerders Sociale Zekerheid (PPUSZ), de ABU en de NBBU,

zoals eerder aangekondigd[1], afspraken gemaakt om EZWb's gericht uit te voeren voor eigenrisicodragers. Deze werkwijze beproeven PPUSZ en UWV in de periode van mei tot september, om te kunnen onderzoeken hoe dit zo goed mogelijk uitgevoerd kan worden. De eigenrisicodragers leveren bij UWV gerichte dossiers aan van (ex-)werknemers bij wie er een grote kans is dat ze uitstromen uit de Ziektewet. Zo wordt de capaciteit van UWV zo efficiënt mogelijk ingezet. Om voldoende capaciteit hiervoor in te zetten, kan UWV in die beperkte periode alleen EZWb's van eigenrisicodragers die aangesloten zijn bij PPUSZ, oppakken. Hoewel ook daarvoor niet EZWb's van alle partijen opgepakt kunnen worden, is een dergelijke beperking uiteraard niet wenselijk. Om de uitvoering van EZWb's voor eigenrisicodragers weer op gang te krijgen, zijn echter scherpe keuzes nodig en is deze tijdelijk werkwijze noodzakelijk. Om het speelveld weer gelijk te maken, is het de bedoeling dat ook andere partijen vanaf oktober zich bij deze werkwijze kunnen aansluiten.

UWV heeft begin dit jaar een procesverbetering voor de RIV-toets landelijk uitgerold. De implementatie van dit proces vraagt nog de nodige aandacht en de ICT-aanpassing die de werkwijze ondersteunt is vertraagd. Zonder de systeemondersteuning is de uitvoering nog onvoldoende gaan werken conform het nieuwe proces en is er variatie. Bij deskundigenoordelen heeft UWV een werkwijze waarmee een aanvraag alleen wordt opgepakt als er sprake is van een geschil of een schrijnende situatie. Op de uniforme toepassing van deze werkwijze werd door de focus op andere prioriteiten in het afgelopen kwartaal niet voldoende gestuurd. UWV gaat hier steviger op sturen.

Voor WIA-herbeoordelingen is vanaf 1 januari onder hoge tijdsdruk een werkwijze ingevoerd waardoor WIA-herbeoordelingen alleen worden opgepakt indien er sprake is van een financiële of medische schrijnende situatie. De aanvragen komen centraal binnen bij UWV en via een uniform kader wordt getoetst of er sprake is van een medische of financieel schrijnende situatie. De doelstelling van UWV is dat schrijnende herbeoordelingen binnen de beslistermijn van 16 weken worden afgehandeld. UWV past deze werkwijze nu toe op aanvragen van na 1 januari en bekijkt op dit moment hoe de werkwijze ook toegepast kan worden op de oude voorraad aan aanvragen. Deze aanpak werkt zoals beoogd, maar maakt de pijnlijke gevolgen van de mismatch heel zichtbaar. Mensen die niet in een schrijnende situatie verkeren moeten hierdoor lang wachten op een herbeoordeling en krijgen lange tijd geen duidelijkheid krijgen over een eventuele aanpassing van hun uitkering. Hoe lang het kan duren voordat hun herbeoordeling wordt opgepakt is op dit moment niet duidelijk. Als een herbeoordeling laat wordt opgepakt bekijkt UWV de situatie met terugwerkende kracht. Als de uitkering achteraf te hoog bleek te zijn, wordt de uitkering per toekomende datum verlaagd of beëindigd (35-min). Er zal geen sprake zijn van terugvorderingen. Als de uitkering te laag bleek te zijn, zal een nabetaling volgen. We monitoren om wat voor bedragen dat kan gaan en bekijken hoe we die nabetalingen kunnen doen met zo min mogelijk negatieve effecten voor mensen. De lasten van het niet terugvorderen en het nabetalen worden, conform de huidige systematiek, doorberekend aan werkgevers. Het is daarom van groot belang om te kijken hoe we in 2027 verder gaan met herbeoordelingen.

<u>Regionale verschillen</u>
In lijn met motie van Ark (CDA) van 22 april informeer ik uw Kamer over de inzet van UWV om regionale verschillen in de gemiddelde wachttijd te verkleinen[2]. UWV streeft ernaar dat de wachttijd dit jaar landelijk niet langer is dan zes maanden.

[1] Kamerstukken II 2025/26, 26448, nr. 862, bijlage 'UWV Sociaal-medische dienstverlening', p. 7.
[2] Kamerstukken II 2025/2026, 32 716, nr. 61

Vanwege de verschillen op lokaal niveau wachten cliënten in één kantoor langer dan op een ander kantoor. Op twintig locaties is het aantal wachtenden dat langer wacht dan zes maanden onder de 500 cliënten, op ongeveer vijf locaties wachten tussen de 500-1000 cliënten langer dan zes maanden op dienstverlening. In drie kantoren ligt het aantal wachtenden boven de duizend cliënten.

UWV heeft verschillende acties ingezet om deze verschillen te verkleinen. Zo wordt erop gestuurd dat kantoren WIA-aanvragen van mensen die het langst wachten het eerst afhandelen. Ook komen alle districtsmanagers vanuit de verschillende districten tweewekelijks bij elkaar om de voortgang te bespreken en bij te sturen waar nodig. Kantoren die in staat zijn om WIA-aanvragen tijdig te verrichten, ondersteunen waar mogelijk kantoren met grote achterstanden. Omdat het in veel gevallen noodzakelijk is om een beoordeling fysiek uit te voeren, brengt het de nodige uitdagingen met zich mee als de beoordeling op een ander kantoor wordt afgehandeld. Daarnaast probeert UWV de capaciteit per kantoor aan te laten sluiten bij de toestroom van aanvragen. Door wisselingen in instroom in een regio en doordat het werven en behouden van verzekeringsartsen in sommige regio's ingewikkeld is, blijft dit een uitdaging. Deze werkwijze is een behoorlijke verschuiving ten opzichte van voorgaande jaren en leidt tot zorgen bij medewerkers. UWV gaat in gesprek om de zorgen goed te begrijpen en intensieve hulp te bieden aan teams om te verbeteren door middel van een locatiegerichte aanpak.

Bezwaar en beroep
Als gevolg van de mismatch, komt UWV bij bezwaar- en beroepszaken in 2026 niet toe aan alle medische bezwaarzaken. De voorraad medische bezwaarzaken is opgelopen van ruim 21.000 in december 2025 naar 24.500 in april 2026. Vanwege de achterstanden worden medische bezwaarzaken geprioriteerd op basis van schrijnendheid. De afhandeling van reguliere bezwaarzaken (zonder inzet verzekeringsarts) loopt door. Deze bezwaarzaken handelt UWV af op basis van de wettelijke beslistermijn zonder eventuele verdaging(en).

Overig wetten
In de bijlage bij de brief van 19 december jl. heeft UWV aangegeven voor de uitvoering van de overige wetten (WAO, WAZ en Anw) vast te blijven houden aan de huidige uitvoeringsafspraken. UWV heeft mij onlangs laten weten de Anw-herbeoordelingen in 2026 niet te kunnen uitvoeren. Dit zorgt ervoor dat een aantal Anw-uitkeringen (geschat op circa 50 per jaar) langer doorloopt dan in de situatie waarin UWV deze beoordeling wel zou uitvoeren.

1.2 Prognose 2027 - 2030
Om duidelijkheid te geven over de ontwikkeling van de achterstanden heeft UWV voor de verschillende sociaal-medische beoordelingen prognoses opgesteld. Belangrijk om te vermelden is dat de prognoses naarmate de jaren vorderen onzekerder worden en dat ze een indicatie geven op basis van de huidige prioritering en uitvoering daarvan. Maatregelen uit het coalitieakkoord zijn op dit moment niet opgenomen, omdat de precieze impact per jaar op dit moment lastig te kwantificeren is en het effect van de maatregelen ook pas na 2030 zichtbaar wordt.

Geprioriteerde dienstverlening: WIA en ABA beoordelingen
Voor de WIA-claimbeoordeling nemen de achterstanden de komende jaren toe: in 2030 tot ongeveer 100 duizend in het optimistische scenario en ongeveer 150 duizend in het voorzichtige scenario. De achterstanden lopen op doordat het aantal aanvragen ieder jaar toeneemt, terwijl het aantal beoordelingen gaat afnemen. Het aantal WIA-claim beoordelingen dat UWV kan doen neemt af doordat de 60-plusmaatregel per september 2027 stopt. Ten opzichte van de vorige prognose uit juni 2025 (200.000 wachtenden in 2030) loopt de achterstand

bij de geprioriteerde dienstverlening minder snel op. Dit komt voor een belangrijk deel doordat het UWV is gelukt om een deel van de verzekeringsartsen dat voorheen als ZZP-arts werkte in dienst te nemen, terwijl de verwachting was dat geen van deze ZZP-arts bij UWV in dienst zou treden. Daarnaast loopt de WIA-achterstand minder sterk op door de stevigere sturing van UWV op de geldende prioritering.

Figuur 1: Prognose WIA-claim achterstand tot en met 2030, voorzichtig en optimistisch scenario.

Voor de ABA-beoordeling is de prognose dat de achterstand nihil is in het optimistische scenario en oploopt tot ongeveer 4,5 duizend in 2030 in het voorzichtige scenario. De actuele prognose ziet er beter uit dan eerder verwacht, doordat UWV gedurende het laatste kwartaal van 2025 zeer stevig heeft gestuurd op de prioritering van de ABA-beoordelingen. UWV zet deze lijn door en verwacht de komende jaren meer ABA beoordelingen te kunnen blijven doen, waardoor het aantal wachtende cliënten voor de ABA niet of nauwelijks zal oplopen.

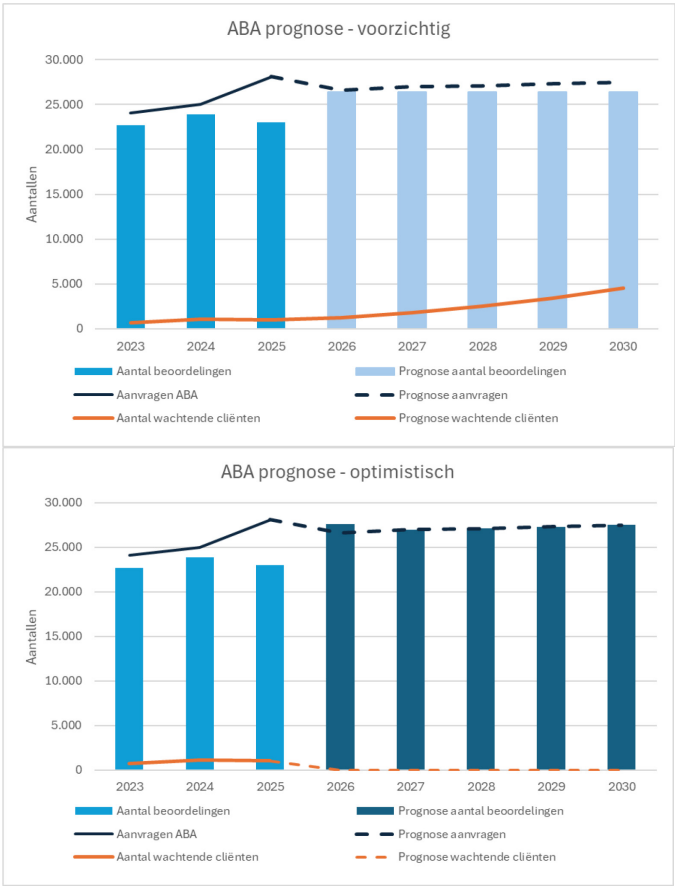

Figuur 2: Prognose achterstand ABA-beoordelingen tot en met 2030, voorzichtig en optimistisch scenario.

<u>Niet-geprioriteerde dienstverlening</u>

Het grootste negatieve effect van de huidige prioritering wordt zichtbaar in de prognose van de WIA-herbeoordeling. Als alleen bij schrijnende gevallen WIA-herbeoordelingen gedaan worden, neemt de achterstand bij de herbeoordeling in zowel het voorzichtige als het optimistische scenario toe tot ongeveer 100 duizend in 2030.

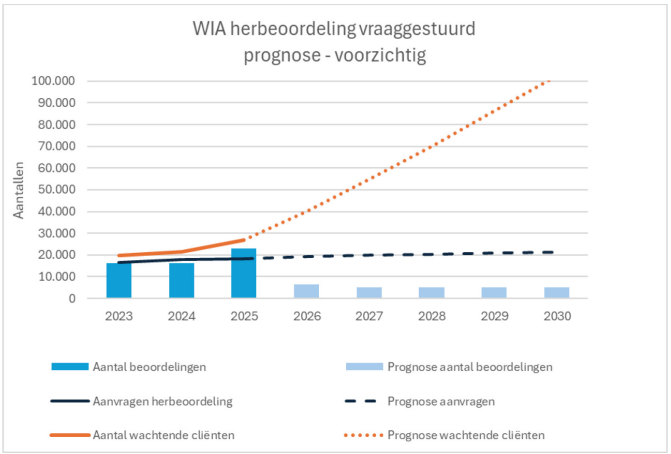

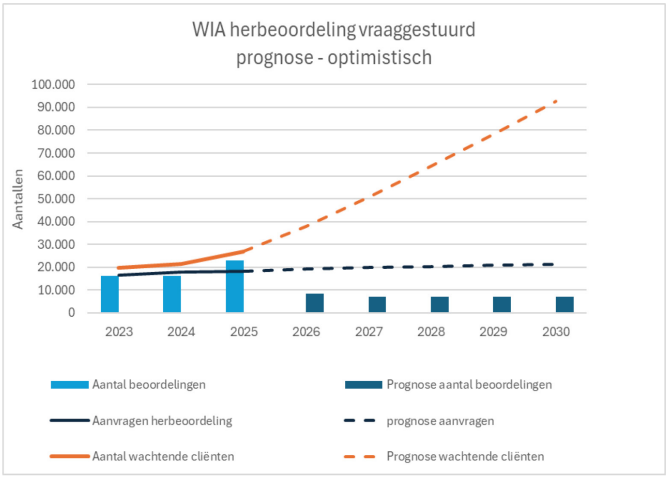

Figuur 3: Prognose achterstand WIA herbeoordelingen tot en met 2030, voorzichtig en optimistisch scenario.

Voor de RIV-toets verwacht UWV in het voorzichtige scenario niet alle RIV-toetsen tijdig te kunnen uitvoeren. In het optimistische scenario komt UWV hier wel aan toe.

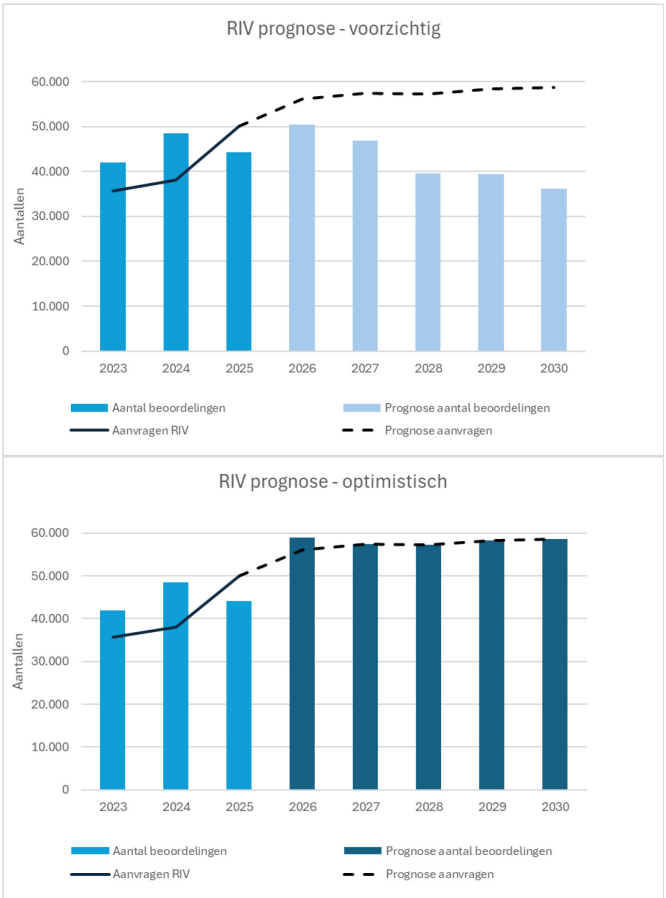

Figuur 4: Prognose achterstand RIV tot en met 2030, voorzichtig en optimistisch scenario

Wat betreft de deskundigenoordelen en ZW worden geen prognoses gegeven omdat het ontbreekt aan een goed cijfermatig beeld.

<u>Bezwaar en beroep</u>

Als gevolg van de mismatch komt UWV niet toe aan alle medische bezwaarzaken, terwijl het aantal bezwaarzaken juist toeneemt, mede doordat UWV niet alle beoordelingen meer kan uitvoeren. Hierdoor loopt de werkvoorraad ook bij Bezwaar en Beroep de komende jaren op en moeten mensen langer wachten op duidelijkheid over hun ingediende bezwaar. Naar verwachting loopt de voorraad op van iets meer dan 20 duizend eind 2025 tot ongeveer 44 duizend eind 2030.

2. **Maatregelen mismatch coalitieakkoord**

Het kabinet neemt een drietal maatregelen om de achterstanden zoveel mogelijk in te perken. Er zijn echter meer en ingrijpende maatregelen nodig om de problematiek van het vastgelopen stelsel op te lossen. Vooruitlopend daarop zet dit kabinet in ieder geval in op de volgende twee maatregelen: taakherschikking en herbeoordelingen. Over het afschaffen van de IVA informeer ik uw Kamer separaat. In relatie tot de mismatch geldt dat het afschaffen van de IVA ervoor zorgt dat UWV minder tijd kwijt is aan een beoordeling, omdat het ingewikkelde criterium van duurzaamheid niet meer hoeft te worden getoetst. Daarnaast kan het afschaffen van de IVA als effect hebben dat er minder herbeoordelingen worden aangevraagd, omdat een prikkel voor het aanvragen van een herbeoordeling vervalt.

2.1 Taakherschikking

Nu de vraag naar sociaal-medische beoordelingen groeit en de verzekeringsgeneeskundige capaciteit van UWV niet voldoende is om aan deze vraag te voldoen, is het heel belangrijk te bekijken welke taken ook door andere professionals kunnen worden verricht om zo bij te dragen aan sociaal-medische dienstverlening en beoordelingen. Ik voel grote urgentie om snel te zorgen dat verschillende professionals een rol kunnen spelen bij het efficiënt uitvoeren van de sociaal-medische dienstverlening en beoordelingen, maar het proces om daar te komen vergt zorgvuldigheid. Taakherschikking moet uiteraard niet ten koste gaan van de kwaliteit van de sociaal-medische dienstverlening en beroepsgroepen moeten bevoegd zijn en zich bekwaam voelen ten opzichte van de taak die zij uitvoeren.

In de motie van het lid Ceder c.s. is de regering verzocht samen met UWV aan de slag te gaan met verplichte taakdelegatie en verdergaande taakherschikking[3]. Nu al kunnen verzekeringsartsen taken die onder hun verantwoordelijkheid vallen, laten uitvoeren door andere professionals (taakdelegatie). Daarnaast is het belangrijk te verkennen wat nodig is om andere professionals zelfstandig taken te laten uitvoeren binnen de sociaal-medische beoordeling (taakherschikking) onder verantwoordelijkheid van hun eigen BIG-registratie. Taakherschikking verschilt van taakdelegatie, omdat naast de uitvoering van de taak ook de verantwoordelijkheid overgaat naar een andere functionaris. Waar dit wettelijke taken betreft die nu zijn voorbehouden aan de verzekeringsarts, vergt dit wijziging van wet- en regelgeving. Er is ook ruimte om taken die niet zijn voorbehouden aan de verzekeringsarts te herschikken zonder dat daar naar verwachting de wet- en regelgeving voor dient te worden aangepast. Samen met UWV is een plan van aanpak gemaakt. Dit plan van aanpak bestaat uit vier sporen waarbij zowel taakdelegatie als taakherschikking aan de orde komen.

De motie van het lid Ceder c.s. noemt verplichte taakdelegatie. UWV streeft naar uniforme taakdelegatie waarbij deze zo maximaal mogelijk wordt ingezet. Dit is één van de pijlers van de Ontwikkelagenda van UWV. Binnen deze intensieve inzet

[3] Kamerstukken II, 2025/2026, 26 448, nr. 857

van taakdelegatie blijft het vrijwillige karakter wel behouden. De verzekeringsarts blijft bij taakdelegatie namelijk verantwoordelijk voor de taak en moet zelf ook voldoende zekerheid hebben over de specifieke bekwaamheid van degene die de taak gaat uitvoeren. Ondanks dit vrijwillige karakter blijft echter wel uitdrukkelijk het streven uniforme en maximale taakdelegatie in te zetten binnen UWV. Om dit op een zorgvuldige manier te doen voert UWV overleg met de betrokken beroepsgroepen en beroepsverenigingen, dit is een langlopend proces en vergt tijd.

Ik heb eerder aan dhr. Ceder toegezegd te voorzien in een verslag van het gesprek met de verzekeringsartsen. We zijn echter doorlopend met elkaar in gesprek, zowel met de verzekeringsartsen als de andere beroepsgroepen. Recent heeft een bredere bijeenkomst plaatsgevonden met de betrokken beroepsverenigingen, UWV en SZW over de bovenstaande sporen. Hier is uitgebreid en constructief gesproken over aandachtspunten en kansen voor dit proces, ook is er gesproken over de zorgen die leven. De beroepsverengingen blijf ik intensief betrekken bij de verschillende sporen en stappen binnen taakherschikking en taakdelegatie. De input die zij leveren blijf ik doorlopend meenemen in mijn afwegingen. Eén gespreksverslag met verzekeringsartsen zou onvoldoende recht doen aan dit intensieve proces en alle betrokken beroepsverenigingen.

Allereerst werkt UWV aan het verbeteren en uitbreiden van de opleiding voor de sociaal-medisch verpleegkundigen. Een conceptontwerp vanuit UWV voor een gecertificeerde modulaire post-HBO opleiding is gereed voor aanbesteding. De volgende stap is dat op basis van dit conceptontwerp een traject wordt gestart om een geschikt opleidingsinstituut te selecteren. De verwachting is dat dit traject tot en met het vierde kwartaal van 2026 zal lopen. Afhankelijk van de ontwikkeling van de opleiding wordt gestreefd naar een start in 2027. Daarnaast wordt de basisopleiding die UWV intern aanbiedt aan sociaal-medisch verpleegkundigen geactualiseerd, hieronder valt ook eventuele bij- en nascholing. Het doel is dat daarmee een doorlopende leerlijn ontstaat tussen de basisopleiding en de post-HBO opleiding.

Om taken te kunnen herschikken die van oudsher enkel door de verzekeringsarts worden uitgevoerd, moet worden onderzocht welke professional welke taak kan en mag uitvoeren vanuit de eigen professie en BIG-registratie. Bij de dienstverlening in de Ziektewet zijn al vele mogelijkheden binnen de huidige wet- en regelgeving om andere professionals, zoals de sociaal-medisch verpleegkundige in te zetten. UWV focust bij de uitvoering van de Ziektewet dan ook op de verzelfstandiging van de sociaal-medisch verpleegkundige. Ook verkent UWV de mogelijkheden om de sociaal-medisch verpleegkundige bij de eerstejaars Ziektewet-beoordeling de medische informatie te laten actualiseren. Zo kan de verzekeringsarts dit type beoordeling sneller en efficiënter uitvoeren.

Voor andere wetgeving, zoals de WIA, zet SZW een extern begeleid onderzoekstraject in om samen met de professionals, zoals verzekeringsartsen, verpleegkundigen en arbeidsdeskundigen, tot een optimale taken- en vaardighedenmix te komen. De uitkomsten van dit traject zijn vervolgens weer input voor het aanpassen van wet- en regelgeving, de exacte vormgeving van de opleidingen, en het zorgvuldig inrichten van HRM zaken bij UWV. SZW verwacht na de zomer te kunnen starten met het onderzoekstraject. Ook stakeholders zoals sociale partners en private partijen zullen een rol krijgen in dit traject, zodat oplossingsrichtingen ook met hen tijdig worden besproken.

2.2 WIA-herbeoordelingen
Gezien de zeer beperkte capaciteit die naast de geprioriteerde dienstverlening beschikbaar is voor WIA-herbeoordelingen, is het van belang om kritisch te kijken naar het proces voor het aanvragen en afhandelen van herbeoordelingen. Een aanzienlijk deel van de aangevraagde herbeoordelingen leidt op dit moment niet tot een wijziging van de uitkering. Dat impliceert dat er winst te behalen valt als vraaggestuurde herbeoordelingen doelmatiger worden ingezet. SZW onderzoekt samen met UWV de mogelijkheden hiertoe langs twee lijnen: 1) bezien hoe het proces rondom het aanvragen van herbeoordelingen kan worden verstevigd, en 2) bezien hoe een aanvraag om een herbeoordeling inhoudelijk zo efficiënt mogelijk kan worden afgehandeld door de juiste professional bij UWV.

Lijn 1
Een eerste stap hierop is reeds gezet. UWV werkt sinds 1 april met een verplicht standaard aanvraagformulier voor WIA-herbeoordelingen afkomstig van werkgevers, private uitvoerders en verzekeraars. De komende tijd werken SZW en UWV verder aan het versterken van het proces. Daarbij bekijken we welke voorwaarden we aan een aanvraag kunnen stellen, zodat aanvragen direct met relevante informatie moeten worden ingediend, alvorens UWV overgaat tot het beoordelen ervan. Hierin krijgt de motie van het lid Michon-Derkzen (VVD)[4] ook een plek, om afspraken te maken met werkgevers en verzekeraars over het aanleveren van juiste stukken en zorgvuldige onderbouwing bij aanvragen voor een herbeoordeling. Daarnaast bezien we of het mogelijk is om tarieven (leges) op het aanvragen van een herbeoordeling te hanteren, en hoe dat vorm zou kunnen krijgen.

Lijn 2
SZW en UWV bekijken verder wat er mogelijk is om het proces rondom het afhandelen van een herbeoordeling aan te scherpen. Hierbij worden twee routes onderzocht: 1) de mogelijkheden die er zijn om een herbeoordeling gericht(er) uit te voeren(op basis van gewijzigde omstandigheden), en 2) de mogelijkheden die er zijn om in sommige gevallen volledig van een herbeoordeling af te zien. Bijvoorbeeld door een toets op gewijzigde feiten en omstandigheden of plausibiliteit van de aanvraag.

In het najaar moet duidelijk zijn op welke concrete manier hier invulling aan kan worden gegeven en op welke termijn. Voor een aantal stappen zal aanpassing van wetgeving nodig zijn. Uiteraard kijken we wat vooruitlopend al mogelijk is, ook aansluitend bij de hiervoor genoemde motie Michon-Derkzen (VVD).

3. **Ontwikkelagenda UWV**

UWV heeft voor de komende jaren een 'Ontwikkelagenda sociaal medische dienstverlening' opgesteld. Hiermee werkt UWV aan het prioriteren, verbeteren en vernieuwen van de sociaal-medische dienstverlening. De ontwikkelagenda richt zich op het versterken van de dienstverlening, het verbeteren van de uitvoeringskwaliteit en het toekomstbestendig maken van de organisatie. Ik heb er vertrouwen in dat UWV met deze aanpak op de goede weg is om de sociaal-medische dienstverlening op orde te brengen. Dit gaat echter niet van vandaag op

[4] Kamerstukken II 2025/26, 32716, nr. 63.

morgen. De gehele uitvoering van de ontwikkelagenda zal naar verwachting enkele jaren in beslag nemen.

In 2026 en 2027 ligt de focus vooral op het verbeteren van bestaande processen en werkwijzen. Belangrijke pijlers binnen het verbeteren van processen en werkwijzen is het uniformeren van werkprocessen en het organiseren van optimale samenwerking tussen professionals in sociaal-medische teams. UWV werkt al langer aan de ontwikkeling van sociaal-medische teams op alle UWV-locaties. In eerdere Kamerbrieven is beschreven dat de voortgang hiervan de afgelopen jaren veelal achterbleef bij de planning. Ook zijn er gaandeweg forse verschillen ontstaan tussen teams in de precieze invulling van de samenwerking in sociaal-medische teams. UWV gaat de verdere ontwikkeling van deze multidisciplinaire teams daarom anders aanpakken. Met een locatiegerichte verbeteraanpak worden de teams op locatie ondersteund bij het ontwikkelen en versterken van samenwerking in sociaal-medische teams. Dit is een gefaseerde aanpak, waarbij opeenvolgende selecties van UWV-kantoren in 12 weken intensief worden begeleid, met als doel gerichte verbeteringen door te voeren. In dit kader worden ook werkprocessen en ondersteunende kaders binnen de uitvoering geactualiseerd, zodat deze beter aansluiten op de huidige uitvoeringspraktijk en bijdragen aan meer eenduidigheid, kwaliteit en uitvoerbaarheid. In lijn met eerdergenoemde motie van Ark (CDA) wordt hiermee beoogd ongewenste verschillen in werkwijzen te verminderen en de voorspelbaarheid van de uitvoering te vergroten. UWV heeft zich tot doel gesteld dat eind volgend jaar op alle locaties wordt gewerkt in sociaal-medische teams, steeds beter gebruikmakend van best practices.

UWV zoekt naar oplossingen binnen de wettelijke kaders voor het inzetten van artsen zonder dienstverband. In dit kader wordt ook uitvoering gegeven aan de motie Ceulemans, waarin wordt verzocht te onderzoeken in hoeverre de inzet van artsen zonder dienstverband kan bijdragen aan de uitvoeringscapaciteit binnen de sociaal-medische beoordeling. De verwachting is echter dat het onderzoeken van de mogelijkheden om artsen zonder dienstverband in te zetten, weinig nieuwe capaciteit oplevert. UWV heeft namelijk al eerder heeft onderzoek heeft gedaan naar deze mogelijkheden. Hierover blijf ik de Kamer informeren[5].

Zoals gezegd richt de ontwikkelagenda zich ook op verdergaande vernieuwing van processen. Hiermee wordt gedoeld op het integraal opnieuw vormgeven van de dienstverlening door betere organisatie van de keten (binnen en buiten UWV), het slimmer gebruiken van technologie en toepassen van de vereenvoudiging van het stelsel. Hier gaat het bijvoorbeeld om het samenwerken als ‘één UWV’, waarbij het onderdeel Sociaal medische Zaken zich richt op de beoordelingen en andere organisatiedelen taken overnemen die passen bij hun kernactiviteiten. De komende jaren werkt UWV aan het vervangen van verouderde systemen, het verbeteren van datakwaliteit en het vergroten van de digitale weerbaarheid. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan privacy en informatiebeveiliging.

4. **Kwaliteitsmetingen**

Mede naar aanleiding van het rapport van de Algemene Rekenkamer over fouten bij de WIA werkt UWV binnen de gehele organisatie aan verbetering van kwaliteitsmanagement om te zorgen dat de kwaliteit van de dienstverlening gewaarborgd is en bij eventuele fouten snel kan worden bijgestuurd. UWV heeft

[5] Kamerstukken II 2025/2026

daartoe het programma Kwaliteit op Orde ingericht. Hierover wordt u separaat geïnformeerd in een brief over de voortgang van de opvolgingen van de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer.

4.1 *Periodieke kwaliteitsmetingen*
UWV voert periodiek kwaliteitsmetingen uit voor de WIA, Wajong en in de loop van 2026 ook voor de ZW. Met deze metingen, bekend als de Meting Operationele Kwaliteit (MOK), worden de resultaten en trends in de gemaakte fouten geanalyseerd, evenals de mitigerende maatregelen die worden genomen om herhaling van deze fouten in de toekomst te voorkomen. In de meting wordt een beoordeling als onjuist aangemerkt als er gevolgen zijn voor het recht op, de hoogte van of de duur van de uitkering.

WIA
In de voortgangsbrief van december 2025 zijn de resultaten van de eerste twee kwartalen van 2025 gepresenteerd. UWV heeft aangegeven dat er destijds nog stappen gezet moesten worden in betrouwbaarheid. Inmiddels zijn ook MOK Q3 2025 en MOK Q4 2025 afgerond en geeft UWV aan dat in ieder geval het beeld van de kwaliteit van de dagloonberekening accuraat is. Er blijft gewerkt worden aan de verdere ontwikkeling van het kwaliteitsinstrument.

De periodieke kwaliteitsmetingen voor het derde kwartaal en vierde kwartaal van 2025 zijn inmiddels afgerond. Hieronder volgen de resultaten voor de WIA:

Categorie	**Juiste beslissingen**	**Onjuiste beslissingen**	**Foutpercentage dagloon** (excl. loonloze tijdvakken)	**Beslissing Nader te bepalen**
MOK Q1 2025	85,0%	11,5%	2,0%	3,5%
MOK Q2 2025	87,7%	9,6%	2,5%	2,7%
MOK Q3 2025	88,8%	7,5%	2,6%	3,7%
MOK Q4 2025	88,3%	8,3%	4,7%	3,5%
MOK heel 2025	**87,5%**	**9,2%**	**3,0%**	**3,4%**

Om fouten in de dagloonberekening te voorkomen heeft UWV een centraal team opgericht dat polisgegevens opvraagt, analyseert en een voorlopige dagloonberekening opstelt. Dit team draagt bij aan verdere verbetering van de kwaliteit, waardoor het aantal fouten naar verwachting verder zal afnemen.

Wajong
Er is in kwartaal vier van 2025 ook onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de Wajongbeoordeling, er zijn in totaal 300 dossiers getoetst. Uit de resultaten blijkt dat 83% van de beslissingen juist was, 7,7% onjuist en 9,3% als 'nader te bepalen' is geclassificeerd. Het percentage onjuist (7,7%) is hiermee hoger dan bij de resultaten van de MOK over de vorige periode, waar dit gemiddeld 4,3% bedroeg. UWV is aan het analyseren op welke aspecten de meeste fouten zijn gemaakt. Naast de correctieve maatregelen die genomen worden op de individuele dossiers, wordt deze analyse met de professionals besproken in de vakinhoudelijke overleggen.

4.2 Maatmanloon
In eerdere voortgangsbrieven is uw Kamer geïnformeerd over de kwaliteit van de maatmanloonbeoordeling en het onderzoek van UWV bij een specifieke groep

uitkeringsgerechtigden met een loongerelateerde uitkering per 1 juni 2025[6]. Het ging hierbij om de groep met een arbeidsongeschiktheidspercentage dat binnen 1% van een klassegrens ligt (totaal 1.246 dossiers[7]).

De uitkomsten van dit onderzoek zijn als volgt:

Maatmanloon juist	85,6%
Maatmanloon onjuist	14,2%
- Waarvan financieel effect	6,0%
Maatmanloon nader te bepalen	0,2%

Door uit te gaan van 1% onder en boven de klassegrens ligt het voor de hand dat er relatief een hoger foutpercentage is gevonden met financieel effect. Kleine verschillen in de berekening van het maatmanloon hebben rondom de klassegrens namelijk direct een financieel effect, omdat dit leidt tot indeling in een lagere of hogere arbeidsongeschiktheidsklasse. UWV verwacht dat met de afronding van dit onderzoek de meeste fouten met impact gevonden en hersteld zijn.

Onderzoek naar het maatmanloon kost veel capaciteit van medewerkers die zich normaliter bezighouden met de WIA-claimbeoordeling. In een groot deel van de gevallen moet aanvullende informatie worden opgevraagd bij uitkeringsgerechtigde en werkgever. De capaciteit van deze medewerkers is hard nodig voor de WIA-claimbeoordelingen, die prioriteit hebben. Omdat de meeste fouten door UWV gevonden en hersteld zijn, is besloten het onderzoek naar de beoordeling van het maatmanloon niet verder uit te breiden naar arbeidsongeschiktheidspercentages buiten 1% van een klassegrens.

5. **WIA hersteloperatie**

5.1 Omvang problematiek, reikwijdte en aanpak hersteloperatie
Voor de herstelactie WIA-dagloon onderzoekt UWV handmatig de dossiers waarbij mogelijk een fout is gemaakt bij de vaststelling van het dagloon in de periode 2020-2024. Van deze groep zijn ruim 3.500 mensen inmiddels geïnformeerd dat er bij hen geen fouten zijn gemaakt. UWV zal deze zomer beginnen met het herstellen van uitkeringen waarbij een fout in het WIA-dagloon is vastgesteld. Vanaf oktober 2026 zal UWV starten met het verstrekken van een eenmalige vergoeding aan uitkeringsgerechtigden waarbij het dagloon te laag is vastgesteld.

In de vorige voortgangsbrief van 19 december jl. is beschreven dat de kwaliteitsmetingen tot eind 2025 afgewacht zouden worden, om te kunnen bepalen of het in de rede ligt de periode van 2020-2024 verder te verlengen. UWV heeft op basis van verschillende bronnen getracht een zo accuraat mogelijk beeld te schetsen van de kwaliteit specifiek van de dagloonberekening in de afgelopen jaren. Hierdoor kan een vergelijking gemaakt worden tussen de kwaliteit in de periode 2019, 2020 – 2024 en 2025. Hieruit blijkt dat het foutpercentage van de dagloonberekening in heel 2025 aanzienlijk *lager* was dan in de periode 2020 – 2024:

- Het gemiddelde foutpercentage van de dagloonberekening in 2025 is 3%, ten opzichte van 12,5% in 2020 – 2024.

[6] Kamerstukken II 2024/25, 26 448, nr. 821 en Kamerstukken II 2025/26, 26 448, nr. 862

[7] Bij een deel van deze groep bleek sprake van een lopend bezwaar tegen de vaststelling van de arbeidsongeschiktheidsklasse of omzetting naar de vervolguitkering. Bij de behandeling van het bezwaar vindt een volledige heroverweging plaats (waaronder de vaststelling van het maatmanloon). Daarom zijn deze dossiers (90 van de 1.246) uiteindelijk niet in het onderzoek betrokken.

- Het foutpercentage in 2025 is tevens lager dan in 2019, toen het percentage ongeveer 5% was.

Gegeven de kwaliteitscijfers heb ik besloten om de herstelactie voor dagloonfouten niet uit te breiden. Het foutpercentage in 2025 is immers lager dan in 2019.

Wel heb ik besloten om de actie voor loonloze tijdvakken uit te breiden met die gevallen waarbij de dagloonberekening voor 4 augustus 2025 heeft plaatsgevonden. Bij de verwerking van een loonloos tijdvak was het gemiddelde foutpercentage tot augustus 2025 4,4%. Op 4 augustus 2025 heeft UWV een automatisering in de uitvoering doorgevoerd, waardoor deze fouten sindsdien zeer beperkt voor kunnen komen. In het voorjaar 2026 zijn voor deze uitbreiding van de hersteloperatie de nodige middelen gereserveerd.

In het commissiedebat WIA-problematiek van 21 januari jl. is toegezegd terug te komen op de planning van af te handelen dossiers binnen de WIA-hersteloperatie. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de herstelacties, de aantallen en globale planning per herstelactie. Het streven is dat de WIA-hersteloperatie eind 2027 wordt afgerond.

Het is nog niet mogelijk om een inschatting van het aantal dossiers per periode (maand, kwartaal of jaar) te geven. Zodra UWV verder is met het controleren en waar nodig corrigeren van gemaakte fouten, komt daar meer zicht op. De voortgang wordt continu gemonitord. Als de eerste correcties aanleiding geven om de planning bij te stellen, zal ik uw Kamer daar in de volgende voortgangsbrief over informeren.

Herstelactie	Wat is geconstateerd	Aantal	Planning
Kwaliteit WIA dagloon	Mogelijke fouten in de berekening van het dagloon voor WIA-uitkeringen tussen 1 januari 2020 en 31 december 2024.	47.000	• Reeds gestart met controleren • Start herstel fouten op 1 september as. • Start uitbetaling vergoeding op 1 oktober as.
Loonloze tijdvakken	Opvolging uitspraken van de Centrale Raad van Beroep omtrent loonloze tijdvakken in WIA-dagloonvaststelling tussen 1 juli 2015 en 5 augustus 2025.	85.000 (incl. 9.000 extra door verlenging)	• Start controle en herstel fouten op 1 juli as. • Start uitbetaling vergoeding op 1 oktober as.
WIA-indexatie	Handmatige indexering van het dagloon is niet in alle gevallen (goed) toegepast bij de vaststelling van nieuwe WIA-uitkeringen tussen 1 juli 2006 en 31 december 2022.	3.600	• Start controle en herstel fouten volgt begin 2027.

In de Stand van de Uitvoering van april 2026 is aangegeven dat UWV een controle uitvoert op de selectiecriteria die zijn gebruikt om te bepalen welke dossiers gecontroleerd moeten worden in de herstelactie WIA-dagloon. Dit kan leiden tot een verschuiving in het aantal dossiers dat gecontroleerd wordt. Dit proces is nog niet afgerond. Zodra hier meer over bekend is, zal ik uw Kamer informeren.

5.2 Contact met mensen
De communicatiebehoefte van uitkeringsgerechtigden verschilt en UWV probeert daar zo goed mogelijk op in te spelen, door de beschikbare informatie over de WIA-hersteloperatie op verschillende manieren te verspreiden. Zo kunnen uitkeringsgerechtigden persoonlijke begeleiding krijgen van een casemanager. De communicatie en dienstverlening vanuit UWV wordt doorlopend verbeterd door middel van onderzoek, metingen en het betrekken van cliëntvertegenwoordiging. Op de website van UWV zijn onder meer videoanimaties, infographics en een voorbeeldberekening van het dagloon opgenomen. Ook heeft UWV recent een 'WIA Herstel Community' opgericht. Het doel van deze community is het gestructureerd ophalen en volgen van signalen van uitkeringsgerechtigden in de hersteloperatie. Deze signalen worden gebruikt voor het verder verbeteren van de communicatie en dienstverlening vanuit UWV.

Daarnaast heeft UWV afgelopen voorjaar weer een landelijke cliëntbijeenkomst georganiseerd voor WIA-gerechtigden. UWV heeft uitleg gegeven over de wijze waarop eventuele fouten hersteld worden en voor uitkeringsgerechtigden was er ruimte om in een persoonlijk gesprek vragen te stellen aan de aanwezige casemanagers. Bij deze bijeenkomst was ook de Landelijke Cliëntenraad aanwezig. Van deze bijeenkomst heeft UWV een videorapportage gemaakt, zodat mensen die niet aanwezig konden zijn wel de informatie tot zich kunnen nemen. De volgende bijeenkomst vindt op 24 juni as. plaats en ook na de zomer is een bijeenkomst gepland. Uitkeringsgerechtigden hebben aangegeven dat zij deze bijeenkomsten als positief ervaren.

5.3 Tijdelijke regeling eenmalige vergoeding correctie dagloon WIA
In de Kamerbrief van 19 december 2025 is uw Kamer geïnformeerd over de Tijdelijke regeling eenmalige vergoeding correctie dagloon WIA. Deze regeling is bedoeld om mensen die in het verleden een te lage WIA-uitkering ontvingen door fouten in de dagloonberekening, een passende financiële vergoeding te bieden zonder dat zij daarbij geconfronteerd worden met nadelige financiële gevolgen voor toeslagen, belastingen of andere inkomensafhankelijke regelingen. De regeling zorgt ervoor dat mensen een bedrag krijgen waar zij niets meer over hoeven af te dragen en wat niet meetelt voor hun verzamelinkomen. De beoogde inwerkingtredingsdatum van deze regeling is 1 september 2026. Deze regeling is een belangrijke stap in het herstel in de uitvoering van de WIA.

<u>Pensioenuitvoerders en verzekeraars</u>
De Pensioenfederatie heeft aangegeven dat veel pensioenuitvoerders voor een juridisch juiste vaststelling van het arbeidsongeschiktheidspensioen en de premievrije voortzetting (PVO) afhankelijk zijn van de aanlevering van het WIA-dagloon zoals dat door UWV is vastgesteld, en in bepaalde gevallen specifiek het WIA-dagloon zoals vastgesteld op de eerste WIA-dag. De keuze om de WIA-daglonen in de hersteloperatie te corrigeren zonder terugwerkende kracht, heeft dus tot gevolg dat deze pensioenuitvoerders geen wijzigingen met terugwerkende kracht kunnen doorvoeren. Wanneer het pensioenreglement voorschrijft dat het pensioen of de PVO louter gebaseerd is op het WIA-dagloon op de eerste WIA-dag, kunnen pensioenuitvoerders in beginsel ook geen wijzigingen naar de toekomst toe doorvoeren. De pensioenuitvoerders pleiten dan ook voor herstel met terugwerkende kracht.

De Pensioenfederatie heeft verder verzocht te onderzoeken of de vergoeding kan worden verruimd. Het kabinet acht een generieke verhoging van de vergoeding echter niet wenselijk. Een dergelijke verhoging zou immers voor iedereen gelden,

ook voor mensen zonder pensioenproduct. Dit zou afbreuk doen aan de doelmatigheid van de regeling.

Bovendien is de verwachting dat de regeling ook voor personen met een arbeidsongeschiktheidspensioen en/of PVO in veel gevallen positief uitwerkt. De gehanteerde rekenformule kan leiden tot overcompensatie voor betrokkenen. Dat betekent dat zij meer ontvangen dan alleen het bedrag aan gemiste WIA-uitkering. Daarnaast voorkomt de regeling dat er negatieve keteneffecten ontstaan in inkomensafhankelijke regelingen. Daarom kan de regeling ook voor betrokkenen met een aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen en/of PVO een gunstig alternatief bieden voor de reguliere nabetaling waarbij negatieve keteneffecten zouden ontstaan. Dit zal echter niet voor alle individuele gevallen gelden. Conform de toezegging aan het lid Patijn hebben hier meerdere gesprekken met de pensioensector over plaatsgevonden. De Pensioenfederatie heeft in die gesprekken aangegeven dat voor deelnemers van de betreffende pensioenfondsen geldt dat zij AOP en/of PVO mislopen.

In individuele gevallen kan het daardoor zijn dat een reguliere herziening met nabetaling financieel gunstiger uitpakt dan een vergoeding op grond van de regeling, onder meer omdat dan ook het pensioenproduct kan worden aangepast. Voor deze situaties bestaat de mogelijkheid om af te zien van de vergoeding en UWV om een reguliere herziening met nabetaling te vragen. In dat geval ontvangt betrokkene een nabetaling conform het reguliere proces binnen de WIA, en zullen de daarbij behorende keteneffecten optreden. De komende periode wordt samen met UWV gewerkt aan goede communicatie richting uitkeringsgerechtigden, zodat zij zo goed mogelijk deze inschatting kunnen maken. Hierbij maakt UWV ook gebruik van een onafhankelijk financieel adviseur die uitkeringsgerechtigden kan helpen om de mogelijke financiële effecten in kaart te brengen.

<u>Financiering en gevolgen voor werkgevers</u>
De regeling voorziet uitsluitend in situaties waarin het dagloon te laag is vastgesteld en wordt gefinancierd via een Rijksbijdrage. De vergoeding valt hierdoor buiten de reguliere WIA-financiering en heeft daarom geen invloed op de WGA Whk-premie of de kosten voor eigenrisicodragers. Dit betekent dat werkgevers die in het verleden te weinig aan WGA-premies of WGA-uitkeringen hebben betaald, deze gelden niet alsnog hoeven te betalen.

Naast de situatie waarbij mensen te weinig hebben gekregen, zijn er binnen de hersteloperatie ook situaties waarin het dagloon te hoog is vastgesteld. Zoals al eerder aan uw Kamer gecommuniceerd zal UWV in die gevallen niet terugvorderen. Als het dagloon te hoog is vastgesteld, wordt niet met terugwerkende kracht herzien, maar enkel per toekomende datum. Werkgevers hebben in deze gevallen te veel premies of uitkeringen betaald. Deze kosten worden niet gecompenseerd aan werkgevers.

De verwachting is dat de (herstel)acties voor werkgevers over het algemeen positief uitpakken. Met name door de herstelactie voor loonloze tijdvakken komt het vaker voor dat een dagloon te laag is vastgesteld (wat voor betrokkene leidt tot een vergoeding) dan een te hoog vastgesteld dagloon (waarbij wordt afgezien van terugvordering).

<u>Structureel voorkomen keteneffecten</u>

Het lid Nijenhuis heeft verzocht om voor de zomer terug te komen op het standaardiseren van een vergoedingsregeling en keteneffecten daarbij mee te nemen. Op dit moment worden de mogelijkheden onderzocht om bepaalde keteneffecten door nabetalingen structureel te voorkomen. Hier zal uw Kamer binnenkort over worden geïnformeerd in de voortgangsbrief over de modernisering van het vorderingenbeleid.

6. **Vereenvoudiging en begrijpelijkheid WIA-dagloon**

6.1 Plausibiliteit beoordelingen
In het tweeminutendebat WIA-problematiek van 21 januari jl. heeft het lid Patijn een motie ingediend om het voor uitkeringsgerechtigden mogelijk te maken de plausibiliteit van hun UWV-beoordeling te controleren[8]. Daarnaast is toegezegd in gesprek te gaan met belangenbehartigers over de plausibiliteit van beoordelingen. UWV is doorlopend in gesprek met belangenbehartigers over de aanpak richting uitkeringsgerechtigden, waaronder het bieden van een toelichting op de dagloonberekening. Op dit moment kunnen uitkeringsgerechtigden hiervoor een verzoek indienen bij UWV. UWV biedt dan op een begrijpelijke wijze een toelichting op de berekening. UWV is bezig met het automatiseren van dit proces en bespreekt deze automatisering ook met belangenbehartigers. Naar verwachting is het proces tegen het einde van 2026 geautomatiseerd.

6.2 Vereenvoudiging WIA
Aan het lid de Kort is toegezegd met de Landelijke Cliëntenraad (LCR) in gesprek te gaan over de begrijpelijkheid van de hersteloperatie en de WIA-uitkeringen. De LCR is vanaf het begin nauw betrokken bij de communicatie van UWV over de WIA-hersteloperatie. Naast de aanwezigheid van de LCR bij de landelijke cliëntbijeenkomsten en een dialoog die UWV samen met de LCR organiseerde voor uitkeringsgerechtigden, wordt de LCR geregeld geconsulteerd over de inhoud van de communicatie richting uitkeringsgerechtigden.

Voor de WIA laat de Menselijke Maat Monitor van UWV zien dat de communicatie in schriftelijke documenten en brieven niet altijd goed te begrijpen is. Dit is een signaal dat we bij SZW vaker horen. Daarin speelt mee dat we als SZW ook keuzes maken (in terminologie) die niet altijd eenvoudig door de uitvoering uit te leggen zijn. Daarom neem ik graag in de vereenvoudiging van de WIA de communicatie mee waarin beleid en uitvoering samen mét uitkeringsgerechtigden zullen proberen om deze in de loop van 2026 en 2027 nog verder te verbeteren. Hierbij worden ook belangenbehartigers zoals de LCR betrokken.

Daarnaast is in het commissiedebat WIA-problematiek van 21 januari jl. toegezegd in gesprek te gaan met de Stichting van de Arbeid (SvdA) en het CAOP over het opnemen van een verplichting in cao’s om op loonstroken het sv-loon goed te definiëren. Ik zal hierover in gesprek gaan met sociale partners en uw Kamer informeren over de uitkomst van het gesprek.

[8] Kamerstukken II 2025/26, 26 448, nr. 877

Bijlage 2 CW 3.1 kader praktisch beoordelen

1. Doelen

Het belangrijkste beleidsdoel van de maatregel is om op de schaarse beschikbare capaciteit van verzekeringsartsen te besparen. Hierdoor kan UWV per jaar meer WIA-beoordelingen verrichten. Daarnaast moet de maatregel ervoor zorgen dat de wachttijd van een WIA-beoordeling korter wordt, waardoor werknemers en werkgevers eerder duidelijkheid krijgen over het recht op een WIA-uitkering.

Verder draagt de maatregel er aan bij dat de beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid bij toepassing van de maatregel voor alle betrokkenen inzichtelijker wordt, nu die in dat geval alleen wordt gebaseerd op herkenbare gegevens, zijnde de door de verzekerde ten tijde van de eindewachttijd uitgevoerde werkzaamheden en daaruit voortvloeiende inkomsten.

2. Beleidsinstrumenten

Om de oplopende achterstanden bij sociaal-medische beoordelingen terug te dringen, is onderzocht op welke wijze de vaststelling van arbeidsongeschiktheid kan worden verbeterd. Voor de groep verzekerden die werkt ten tijde van het bereiken van de eindewachttijd (twee jaar ziekte), en voor wie deze werkzaamheden passend zijn, is geconstateerd dat de vaststelling kan worden vereenvoudigd. Hierdoor kan er efficiënter worden gewerkt door de betrokken sociaal-medische professionals in de uitvoering, wat ervoor zorgt dat er meer WIA-claimbeoordelingen verricht kunnen worden. Wel zorgt het ervoor dat voor een selecte groep er meer en hogere uitkeringen worden toegekend.

In de verschillende arbeidsongeschiktheidswetten is bepaald dat de beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid wordt verricht aan de hand van verzekeringsgeneeskundig en arbeidsdeskundig onderzoek. Dit is nader vormgegeven in het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten. Hierin is onder meer neergelegd dat om de mate van arbeidsongeschiktheid vast te stellen in beginsel een theoretische schatting uitgevoerd dient te worden. Als de werknemer passende arbeid verricht wordt in aanvulling daarop een praktische beoordeling uitgevoerd. In deze tweede beoordeling wordt het genoten inkomen vergeleken met het maatmaninkomen om het arbeidsongeschiktheidspercentage te bepalen. Zonder toepassing van de maatregel geldt dat de uitkomsten van de theoretische schatting en de praktische beoordeling met elkaar vergeleken worden en dat wordt uitgegaan van de arbeid die leidt tot de hoogste resterende verdiencapaciteit en daarmee de laagste mate van arbeidsongeschiktheid.

Met het voorstel ‘praktisch beoordelen’ wordt geregeld dat bij de beoordeling van wat de werknemer met arbeid nog kan verdienen, in beginsel wordt afgezien van een theoretische schatting wanneer de werknemer na het intreden van de arbeidsongeschiktheid in passende arbeid is hervat.

3. Financiële gevolgen

In het voorjaar 2025 is structureel € 47 miljoen vrijgemaakt om de tijdelijke maatregel praktisch beoordelen vanaf 1 juli 2027 structureel in te voeren. De maatregel zorgt ervoor dat er meer en hogere WIA-uitkeringen worden verstrekt aan een selecte groep mensen die ten tijde van de claimbeoordeling werken. Daarnaast zullen er minder mensen de WIA uitstromen bij een herbeoordeling. Naast de hogere WIA-uitgaven treedt er ook besparing op bij de WW en bijstand, omdat een deel van de uitkeringsgerechtigden bij de maatregel de WIA instroomt,

terwijl die bij een theoretische schatting als 35-minner zou zijn beoordeeld. Er wordt geen effect op uitvoeringskosten verondersteld.

Praktisch beoordelen (x € 1 mln)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Struc.
WIA	0	0,9	3,5	6,9	10,1	13,0	53,3
WW	0	0	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-1,7
Bijstand	0	-0,1	-0,3	-0,6	-0,9	-1,2	-4,7
Totaal	**0**	**0,8**	**3,1**	**6,1**	**8,9**	**11,5**	**46,9**

4. Nagestreefde doeltreffendheid

De maatregel is vanaf halverwege 2024 reeds tijdelijk ingevoerd en sindsdien tussentijds geëvalueerd[9]. Uit deze tussentijdse evaluatie blijkt dat de maatregel werkt als beoogd en dat de maatregel relatief eenvoudig ingevoerd kon worden, omdat UWV de praktische beoordeling voor invoering van de maatregel al uitvoerde als onderdeel van de WIA-claimbeoordeling. In 2025 bleek dat UWV in de periode van 1 juli 2024 tot en met april 2025 ruim 4.800 praktische beoordelingen heeft verricht. Deze aantallen komen overeen met de verwachting dat UWV als gevolg van deze maatregel per jaar tussen de 3.000 en 4.000 beoordelingen meer kan doen.

5. Nagestreefde doelmatigheid

De maatregel wordt verondersteld doelmatig te zijn doordat uit de praktijk blijkt dat de praktische beoordeling in de regel een lagere mate van arbeidsongeschiktheid oplevert dan de mate van arbeidsongeschiktheid op basis van een theoretische schatting. Dat betekent dat ook bij een volledige claimbeoordeling de praktische beoordeling doorgaans prevaleert over de theoretische schatting. Hierdoor worden het effect op uitkeringsgerechtigden en de financiële gevolgen als relatief klein beschouwd.

Daarnaast is in de maatregel ingebouwd dat er een volledige claimbeoordeling uitgevoerd wordt als de praktische beoordeling de uitkomst volledige arbeidsongeschiktheid geeft. Hiermee wordt zo veel als mogelijk voorkomen dat er misbruik gemaakt wordt van de maatregel.

6. Evaluatieparagraaf

Met UWV zijn afspraken gemaakt over monitoring van de effecten van de maatregelen. Dit ziet op zowel de effecten van de afname van de mismatch, als op de gevolgen voor de werknemers en (ex-)werkgevers ten aanzien van het aantal werknemers dat recht krijgt op WIA-uitkering en effecten op de mate van arbeidsongeschiktheid. Daarnaast heeft UWV voorafgaand aan inwerkingtreding van de maatregel een zogenaamde nulmeting uitgevoerd. De gegevens uit de nulmeting dienen als maatstaf ter vergelijking met de gegevens tijdens de duur van de maatregel.

In 2025 heeft UWV een tussentijdse evaluatie uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn aan de Kamer gemeld in een bijlage van de Kamerbrief Voortgang sociaal-medisch beoordelen en uitkomst voorjaarsbesluitvorming. De Kamer wordt op een later moment geïnformeerd over een volgende eindevaluatie.

[9] Kamerstukken II 2024/25, 26448, nr. 846.